

JAMES

SOUTH SUDAN

Aldrig mere soldat

 DORTHE NIELSEN WILLIAM VEST-LILLESØE

“Jeg var soldat i næsten to år. I de to år var jeg bange det meste af tiden. Jeg var kun 11 år, da jeg blev fanget.” James på 14 år fortæller, og han kigger ned, mens han tegner streger i jorden med en pind.

Da han retter sig op, er smilet vendt tilbage i øjnene. “Det er et år siden, jeg kom tilbage til landsbyen. I starten havde jeg tit mareridt. Hver nat vågnede jeg og troede, at jeg havde hørt skud. Men sådan er det heldigvis ikke mere. Der er sket meget godt, så jeg tænker sjældent på min tid som soldat.”

James var soldat under borgerkrigen

Sydsudan blev selvstændigt fra Sudan i 2011, men i de efterfølgende år var det svært at bevare freden i landet. I december 2013 udbrød der borgerkrig. De mange etniske grupper kæmpede om, hvem der skulle styre landet. Men mange steder i landet handlede uenighederne også om retten til jorden og kvæget.

James bor sammen med sin familie i landsbyen Ganyliel i provinsen Unity State i den nordlige del af landet. Han tilhører den etniske gruppe nuer, som er den næststørste gruppe i landet. De har deres egne lokale militære grupper, som de kalder Gojam.

James fortæller om den dramatiske dag, da han blev fanget. “En dag blev landsbyen angrebet af regeringens soldater. Jeg ved ikke, hvorfor de angreb. Det var tidligt om morgenen. Jeg var ikke hjemme, så da soldaterne kom, løb jeg bare. Jeg kiggede hele tiden efter min familie, og så blev jeg fanget sammen med nogle andre drenge. Senere på dagen kom der en Gojam-gruppe for at forsvare landsbyen. De befriede os og tog os med. Jeg var meget bange og ville gerne finde min familie. Men de ville have os

til at være soldater, og så turde jeg ikke andet. James holder en pause og tænker sig om, før han fortsætter. "Det meste af tiden vandrede vi fra sted til sted og gemte os i bushen. Jeg havde mit eget gevær, men jeg skød kun, når vi skulle forsvare os. Jeg var den yngste i gruppen, og jeg savnede min familie og mine venner hver eneste dag."

Hjemme igen

Dagene, ugerne, månederne gik. På et tidspunkt havde James og hans gruppe slået lejr tæt ved floden. En tidlig morgen var James sammen med nogle andre drenge nede og hente vand. Pludselig så de tre-fire kanoer komme sejlene. De var ikke i tvivl. De måtte prøve at komme med. De vinkede, og heldigvis sejlede mændene i kanoerne ind til bredden og samlede dem op. De kom hurtigt væk fra lejren. "Der var ingen, der fulgte efter os," siger James eftertænksomt. "Måske vidste de, at krigen var ved at være slut. Eller også syntes de, det var i orden, at vi tog hjem." Han trækker på skuldrene. "Vi sejlede i mange dage på floden. Men en dag kunne vi genkende vores landsby. Vi var hjemme igen."

I regntiden bliver Ganyliel til en ø. De store sumpområder bliver oversvømmet, og man kan kun komme til og fra byen med kanoer.

James' mor Kathrina arbejder hver dag på markedet med at servere te.

James' familie blev glade og meget overraskede over at se ham. De vidste jo ikke, hvad der var sket med ham. Selv havde de gemt sig i nogle dage og var vendt tilbage til huset. "En af mine brødre var blevet ramt af et skud og var død. Det blev jeg meget ked af at høre. Men resten af familien var uskadede," slutter James sin fortælling.

I dag bor James sammen med sin mor, bedstemor og seks søskende. De har tre hytter, der ligger omkring en gårdsplads og et stort neemtræ. Hans far er rejst væk for at finde arbejde, men det er lang tid siden, de har set ham. Hans mor, Kathrina, tjener penge ved at servere te på markedet. "Jeg arbejder hårdt hver dag, så vi kan få mad, og mine børn kan komme i skole. Jeg vil gerne have, at de får en uddannelse," siger hun.

James og hans bedstemor står foran deres hytte. Der er ikke så ofte billeder på væggene i landsbyens hytter. Men her viser de et fint foto i ramme. Det er hans far og bror på billedet.

At gå i skole og spille fodbold – det er det bedste, James ved.

Skolen er det bedste sted

“Det bedste, jeg ved, er at gå i skole,” siger James med et stort smil. “Vi har gode lærere, og jeg glæder mig hver dag til at læse og lære nyt.” Skoleinspektøren på Ganyliel Primary School, James Luk Phar, er meget imponeret over James. “Jeg har sjældent set en elev, som lærer så hurtigt,” fortæller han. “James kom hen på skolen for lidt over et år siden og bad om lov til at starte. Han havde været børnesoldat i mere end to år. Han var så optaget af at få lært noget. Allerede nu går han i 5. klasse.”

Skolen i Ganyliel har ikke mange materialer. Men de er i gang med at samle bøger til et lille bibliotek, hvor eleverne kan komme efter skoletid. “Det varer nok ikke længe, før James har læst alle bøgerne. Han er der næsten hver dag,” tilføjer inspektøren. James griner. “Jeg kommer så tit, jeg kan. Jeg hjælper jo også min mor og bedstemor med at hente vand og samle brænde. Men når der er tid, læser jeg – og spiller lidt fodbold af og til.”

James står et øjeblik og kigger ud over vandpytterne fra eftermiddagens regnsky. “Jeg håber, vi kan blive ved med at have fred i landet. I hvert fald skal jeg aldrig mere være soldat. Aldrig. Jeg skal gå i skole. Jeg drømmer om at få en uddannelse som læge. Sydsudan har brug for flere læger – ikke flere soldater.”

På hjemmesiden kan du følge James i skolen og rundt i landsbyen. Du kan høre ham synge og se, hvor hans mor arbejder. Du kan også læse mere om Sydsudans historie og baggrunden for borgerkrigen.

**HELEVERDENISKOLE.DK/
JAMES**

